

ΓΟΥΤΟΥ ΓΟΥΠΑΤΟΥ

του κυρ Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Τον επετροβολούσαν οι μάγκες της αγοράς, τον εχλεύαζον τα κορίτσια της γειτονιάς, τον εφοβούντο τα νήπια και τα βρέφη. Τον έλεγαν κοινώς «ο Ταπόης» ή «ο Μανώλης το Ταπόι».

— Ο Ταπόης! Να, ο Ταπόης έρχεται...

Φόβος και τρόμος εκολλούσε τα άκακα βρέφη εις το άκουσμα του ονόματος τούτου. Η νεολαία του χωρίου, οι θαμώνες των μαγαζιών και των καφενείων, δεν έπαυαν ποτέ να τον πειράζουν.

— Είσ' ένα χταπόδι, καημένε Μανωλιό· είσαι χταπόδι.

Κι εκείνος, με την γλώσσαν του την δεμένην δια γλωσσοδέτου μέχρι της ρίζης των οδόντων, απήντα:

— Ναι, είμι ταπόι!... Ισύ είσι ταπόι. (Ναι, είμαι χταπόδι. Εσύ είσαι χταπόδι.)

Είχε φίλους τόσον ολίγους και τόσον αμέτρητους εχθρούς, εις μέρος τόσον ολιγάνθρωπον! Κάποτε φιλάνθρωπος ή διακριτικός τις τον υπερήσπιζεν εναντίον της επιθέσεως των αγυιοπαίδων. Εις εκείνον εγίνετο σκλάβος ισόβιος, κι εξετέλει δι' αυτόν διακονήματα προθύμως, μετά βίας δεχόμενος φίλημα ή κέρασμα. Προς όλους τους άλλους δεν υπήρχε φιλία ούτε σπονδή.

Μόνον την μητέρα του είχεν εις τον κόσμον. Εκείνη τον επόνει, τον ηγάπα περιπαθώς, και αυτός την ελάτρευεν. Αδελφήν δεν είχεν. Ο ένας αδελφός του είχε χαθεί εις την Αμερικήν προ χρόνων και δεν ηκούσθη. Ο άλλος, χασομέρης άχρηστος, ως μόνον επάγγελμα είχε το να πηγαίνει κάθε χρόνον μέσα εις την μεγάλην στερεάν, εκεί όπου υπήρχον άφθονα θέρη, και να κάμνει το έργον της σβάρνας· ήτο δε η σβάρνα βαρεία σανίς, την οποίαν έσυρον άλογα ή βόδια εις το αλώνι· και αυτός εκάθητο επάνω εις την σανίδα, έμψυχον βάρος, δια να γίνεται τέλειον το αλώνισμα· εκεί είχεν αποθάνει. Ο τρίτος εγύριζε ναυτικός εις τα ξένα. Ο Μανώλης άλλην στοργήν δεν είχεν εις τον κόσμον από την μητέρα του. Αύτη ήτο ήδη γραία, και αυτός είχε μεγαλώσει πολύ.

Οι ολίγοι φίλοι του, εκείνοι οίτινες συνεπάθουν προς αυτόν εν τη αγορά, τον είχαν ακούσει επανειλημμένως ν' απειλεί και να λέγει με την γλώσσαν του την νηπιώδη:

— Τάνει Γιά πέτου 'γώ πιγώ μετά Μπούτι! (Σαν πεθάνει η Γριά, θα πέσω εγώ να πνιγώ μες στο Μπούρτζι.)

Εθεώρει τον εαυτόν του ως άχρηστον. Εξαίρουμένης της γλώσσης το ήμισυ του ανθρώπου ήτο υγιές. Ο δεξιός πους εσύρετο κατόπιν του αριστερού, δεν εκινείτο ελευθέρως. η δεξιά χειρ αν και χονδρή και δυσανάλογος, και σχεδόν παράλυτος φαινομένη, είχε τεραστίαν ρώμην. Ωμοίαζε με μάγγανον ή με οδόντας ταυροσκύλου. Δια να δράξει έν πράγμα, συνήθως βραχίονα ή πλάτην κανενός παιδίου οχληρού, εχρειάζετο κόπον· έπρεπε να την βοηθήσει η άλλη χείρ, να ψαύσει δηλαδή τον γρόνθον της δεξιάς, και να τον διευθύνει· αφού όμως άπαξ έδραττε το αντικείμενον, η τεραστία χειρ δεν το άφηνε πλέον, σχεδόν και αν ήθελε να το αφήσει. Αλλοίμονον τότε εις τον βραχίονα, εις την ωμοπλάτην, αλλοίμονον εις την κεφαλήν του αυθάδους!

Ήτο χωλός και κυλλός και μογιάλος. Ήτο ο Μανωλιός το Ταπόι.

***

Τέσσαρες ή πέντε άνθρωποι εγνώριζον καλώς την γλώσσαν του εις όλον το χωρίον. Ούτοι εκαλούντο, καθώς τους είχεν ονοματίσει ο ίδιος, ο Γωμέος, ο Παγιώτας και ο Παπαγάς. Τα καθαυτό ονόματά των ήσαν, Λαμιαίος και Μιχαλιός και Παπαγιάννης. Αλλά πώς εκ του Μιχαλιός, εσημάτισε το Παγιώτας; Απορον. Σπανίως προσέθετε συλλαβήν ή μετέθετε τον τόνον. Η φθογγολογία του ήτο περιεργοτάτη, και εν αυτή επλεόναζον τα λαρυγγόφωνα, ως και τα σκληρά και ψιλά εκ των αφώνων.

Γατί ονόμαζε το γατί, γατί το γιατί, γατί το χαρτί.

Αλλ' έξαφνα μίαν ημέραν εξέφερε φράσιν εν η υπήρχεν η λέξις αύτη, πλην δεν έβγαινε νόημα ούτε ως γατί, ούτε ως γιατί, ούτε ως χαρτί. Η φράσις ήτο:

«Πότε τη Γουτού, Γουπατού, μამ γατί». (Πότε να 'ρθεί του Χριστού, τ'

Αϊβασιλείου, να φάμε...) Καταρχάς οι τρεις γνώσται της γλώσσης ενόμισαν ότι απεκάλει μυκτηριστικώς γατιά τα κρέατα τα οποία επωλούσαν οι κρεοπώλαι του χωρίου. Οι τρεις προειρημένοι, και μάλιστα ο Παγιώτας, ήσαν δυνατοί εις την γλώσσαν του, και την ωμίλουν οι ίδιοι. Αλλ' όταν προσέτρεξαν εις τα ανώτερα φώτα του κυρ Γιωργή του Λαυκιώτη, διευθυντού του μεγάλου καφενείου, όστις ήτο και ο επίσημος προστάτης του Ταπόη, και οιονεί επίτιμος καθηγητής της ιδιαίτερας γλώσσης, χωρίς να την ομιλεί ο ίδιος, ούτος απεφάνθη ότι τοιαύτη πικρά ειρωνεία δεν θα ήρμοζεν εις τα αισθήματα του πτωχού, του Μανώλη, αλλ' ότι ίσως ωνόμαζεν απλώς γατί και το κατσίκι, και το αρνί. Ως τόσον το πράγμα έμεινεν αμφίβολον άχρι της ώρας ταύτης.

***

Επερίμενε πράγματι ανυπομόνως «πότε να 'ρθεί του Χριστού, τ' Αϊβασιλείου», και άμα έμβαινε το Σαρανταήμερον, όπισθεν της θύρας του καφενείου του κυρ Γιωργή, εσημείωνεν ιδιοχείρως, με έν τεμάχιον κιμωλίας, τόσες γιώτες, όσας ημέρας έχει η Σαρακοστή· και κάθε πρωί, πριν του δώσει ο Γιωργής τσιγάρον να καπνίσει, ή καφέν να πίνει, έσπευδε να σβήσει μίαν ιώτα, και τας έβλεπε με χαράν να ολιγοστεύουν. Πλην οι μοσχομάγκες της αγοράς, λαθραίως, επήγαιναν κι έγγραφαν άλλες τόσες γιώτες, όσες είχε σβήσει εκείνος, κι έτσι η Σαρακοστή εφαινετο ότι δεν θα είχε ποτέ τελειωμόν.

Ο Άις Νικόλας είχεν ασπρίσει ήδη τα γένια του προ ημερών, και ήτον η σειρά του Αγίου Σπυριδώνος ν' ασπρίσει τα ιδικά του· δεν έμενον πλέον ειμή δώδεκα ημέραι έως τα Χριστούγεννα.

— Έχουμε χαβά ακόμα, βρε χταπόδι! του εφώναζεν ο Νικολός ο Μπαλαλάς· εικοσιδυό μέρες ακόμα θέλουμε.

— Ναι, ταπόι! εψέλλιζεν ο Μανώλης· τα κότη κότα τύ. (Νά μαζώξεις τη γλώσσα σου συ.)

— Σε γελούν, βρε Μανιέ· δώδεκα μέρες ακόμα, τον επαρηγόρει ο Γιωργής.

Και ήρχετο η καρδιά του Μανώλη στον τόπον της. Είχεν αναλάβει μίαν υποχρέωσιν δια τας εορτάς. Επρόκειτο να συνοδεύει μερικά εκ των παιδιών της Κάτω Γειτονιάς, Όσα ήσαν τέκνα ή ανεψίδια φίλων και προστατών του, όταν θ' ανήρχοντο προς τα επάνω, αφ' εσπέρας της παραμονής των Χριστουγέννων, ως και του Αγ. Βασιλείου και των Φώτων, ανά δύο και τρία, δια να τραγουδήσουν τα χαρμόσυνα τραγούδια εις τα σπίτια και εις τα μαγαζιά της Επάνω Ενορίας. Διότι δεν θα ετόλμων ποτέ να ανέλθουν μοναχά των εκεί επάνω.

Όλα τα παιδιά του χωριού ήσαν διηρημένα εις δύο μεγάλα πάνοπλα στρατόπεδα. Αι εχθροπραξίαι ήρχιζον από το φθινόπωρον, διήρκουν καθ' όλον τον χειμώνα, εξηκολούθουν την άνοιξιν, και δεν έπαυον το θέρος — ειμή εφ' όσον μετεφέροντο εις τον ελεύθερον κάμπον, όπου εκοκκίνιζον άωρα και ημωδιάζον τους οδόντας προκλητικά τα μήλα, τα κεράσια, τα απίδια, και ύστερον τα σταφύλια. Ο επίσημος πετροπόλεμος διεξήγετο ιδίως την Κυριακήν των Βαΐων, αλλ' όμως ο πετροπόλεμος ο καθημερινός ποτέ δεν εκόπαζε μεταξύ των δύο φουσατών.

Εις την Επάνω Ενορίαν, εκεί άνωθεν του Βράχου, εβασίλευεν ο φοβερός Τσηλότατος. Ήτο υψηλός, όσον και ο Βράχος εφ' ου είχε τον θρόνον του, σγουρομάλλης, ακτένιστος, ξεσκούφωτος, ξυπόλυτος, και αποτρόπαιος. Ήτο αυτός ο ανεγνωρισμένος αρχηγός των μαγκών της Άνω Ενορίας και όλου του χωριού. Τα δύο ποδάρια του ήσαν χονδρά, μελαψά κα πλατέα, ως δύο κατάρτια. Εφόρει παρδαλήν φανέλαν, ήτις ήτο άμα το υποκάμισον και το επανωφόρι του, και κοντόν πανταλόνι, χειμώνα και θέρος. Άδειαν δεν είχε παιδί ή νέος ή γέρος να περάσει απ' εκεί σιμά εις τον Βράχον, εξουσίαν δεν είχε γριά ή νέα να πάγει εις την βρύσιν με την στάμναν της. Ήτο ως δεκαεπτά ετών και ήτο φοβερός σκιάς ήδη. Εφορολόγει τας γραίας, τας οικοκυράς, τας πτωχάς χήρας. Αν δεν του έδιδε μερδικό από τα φουρνιάτικα η Γαρουφαλιά, η φουρναρού, δεν της επέτρεπε να ψήσει τα ψωμιά. Έβαλλε φωτιά εις τα κλαδιά και τα έκαιεν, εις το προαύλιον του φούρνου· κι εφώναζε τ' άλλα τα παιδιά, να πηδήσουν εκ τρίτου απ' επάνω από την λαμπήν της φωτιάς, ως να ήτο ήδη τ' Άι-Γιαννιού στο Λιοτρόπι. Από την μίαν γειτόνισσαν απήτει να του φέρει τυρόπιταν που να πλέει στο βούτυρο δια να φάγει, από την άλλην λαδόπιταν με λάδι πολύ, ή καμίαν γριά (μεγάλην τηγανίταν, ίσην με το τηγάνι), από την άλλην τυλιχτό (είδος κολοκυθόπιτας) ή μπομπότα με πολύ πολύ μέλι.

Είχεν ακούσει τους παλαιούς μύθους δια τα θεριά, τα οποία εφώλευαν σιμά εις την βρύσιν, από την οποίαν υδρεύετο το χωριόν. Εάν επέζη ώστε να γίνη είκοσιν ετών, εμελέτα να επιβάλει εις τους κατοίκους, ως ετήσιον φόρον, ένα κορίτσι τουλάχιστον. Και ο Σουλτάνος, καθώς ήκουσε να λέγουν, μίαν φοράν παντρεύεται τον χρόνον.

Δυστυχώς υπήρξε πολύ βραχύβιος, δεν επρόφθασε να φθάσει εις ηλικίαν. Και υπήρξεν ο τελευταίος της γενεάς του. Παιδίον όταν ήτο, εις τον ανεμόμυλον όπου είχεν ανατραφεί, είχαν αποθάνει τα δύο αδελφάκια του. Κατόπιν απέθανεν η γριά, η μάννα του, ύστερον ο γέρος. Του εφάνη ότι είχε πέσει απ' επάνω τους ο ανεμόμυλος και τους επλάκωσε, και πράγματι έπεσεν, αφού ο γέρος δεν εξούσε πλέον δια να τον αλέθει. Από τον μύλον έως τα Μνημούρια, το κοιμητήριον του χωριού, ήτο πολύ σιμά.

Οι γονείς του ήσαν καλοί χριστιανοί, εσκέφθη, και δεν επέβαλαν εις τους ανθρώπους μεγάλην αγγαρεία, να τους κουβαλούν μακράν δια να τους θάψουν. Πλην και αυτός, αρκετά ετάισε τους πεθαμένους, είπε, και ήτον καιρός πλέον ν' αρχίσει να βυζαίνει τους ζωντανούς. Και αφού ο πεσμένος ανεμόμυλος δεν ήτο πλέον καλός δια να κατοικεί τις μέσα, εκουβαλήθη και αυτός εις το άλλο άκρον της υψηλής συνοικίας, επάνω από τους βράχους. Εκεί έσθησε τον θρόνον του.

Ήτο ανεγνωρισμένος ηγεμών όλων των μαγκών και φοβερός πολέμιος όλων των παιδιών του σχολείου. Όλα τα παιδιά «τού έκαναν το σκήμα». Ήτο ο Μήτρος — ο Μήτρος ο Τσηλότατος — η «Τσηλότατος Γιατρός». Πόθεν και διατί ωνομάσθη ούτω; Άδηλον. Ίσως να ήτο παιδική αντίληψις του «υψηλότατος» ή του «εξοχότατος». Αγνοώ.

Ο δήμαρχος του τόπου, «εκπληρών και τα αστυνομικά», συνέβη να περάσει μίαν ημέραν απ' εκεί, σιμά εις τον Βράχον, όχι μακράν από την βρύσιν, ένθα είχε το στραταρχείον του ο Τσηλότατος. Αι πτωχαί γυναίκες της γειτονιάς είχαν παραπονεθεί πικρώς εναντίον της μάστιγος. Ο δήμαρχος έσεισε τους ώμους, εμειδίασεν, απηύθυνεν ηπίας επιπλήξεις εις τον Μήτρον και εις όλην την δωδεκαμελή συμμορίαν των μαγκών — ο Τσηλότατος είχεν ακριβώς μίαν δωδεκάδα, όσους συμβούλους είχε και ο δήμαρχος και απεφάνθη:

— Αφήστε τα παιδιά να παίζουν, καλέ, αυτό δεν βλάπτει. Φτάνει να μην το παρακάνουν.

* * *

Πέντε ή εξ παιδιά του σχολείου, απ' εκείνα τα οποία εκυνήγει ασπόνδως ο Τσηλότατος, είχαν αναβεί εν συνοδεία του Μανωλιού του Ταπόη εις την επάνω γειτονιάν, την εσπέραν της παραμονής του Αγ. Βασιλείου κατ' εκείνο το έτος.

Ο Μανωλιός ο Ταπόης, «το 'λεγε η καρδιά του, μια φορά». (Τοιούτον σχήμα συντάξεως, με την άδειαν όλων των γραμματικών, μας φαίνεται παραστατικόν δια τον άνθρωπον.) Ο Μανωλιός ο Ταπόης, αλλού επήγαιναν τα πόδια του, αλλού αι χείρες και αλλού το σώμα του. Πλην οι μυώνες του ήσαν ισχυροί, και ο γρόνθος της παραλύτου χειρός εκείνης έσφιγγεν ως μάγγανος.

Ανέβαιναν, και είχαν και τον φόβον. Δεν ήτον η πρώτη φορά. Κατά τα προηγούμενα έτη, ο Μήτρος ο Τσηλότατος με το φουσατόν του, αν και μικρός ακόμα, τον είχε καταρημάξει τον πτωχόν τον Ταπόη, μαζί με τους

προστατευομένους του. Την φοράν αυτήν, δύο ή τρεις εκ της συμμορίας του Μήτρου, οπού εφύλαγαν καρραούλι, είχαν κατοπτεύσει εις το φως της σελήνης μακρόθεν τους ερχομένους. Ήτο ως δύο ώρας μετά την δύσιν.

— Ο Μανώλης το Χταπόδι, έρχεται· μας φέρνει κελεπούρια, έδωκαν είδησιν εις τον Μήτρον τον Τσηλότατον.

— Είναι πολλοί; ηρώτησεν άλλος μάγκας, όστις ίστατο πλησίον του Μήτρου.

— Είναι πέντ' έξι εφτά οχτώ· είναι καμιά δεκαριά... ως μια ντουζίνα, είπε το καρραούλι.

— Σιώπα σύ! επετίμησεν ο Μήτρος τον ερωτήσαντα· δεν είναι δουλειά σου. Πού 'ν' τοι;

— Κοντεύουν· ζυγώσανε.

— Στα πόστα σας, εσείς! Μαζώξετε πολλά βράχια, διέταξεν ο Τσηλότατος. Αν δεν σας πω εγώ, κανένas μη ρίξει!

Όταν επλησίασεν η συνοδεία, το φουσάτον ήτον ανυπόμονον να χυθεί εναντίον της. Αλλ' ο Μήτρος διέταξε να μείνουν κρυμμένοι, «στα πόστα τους».

— Θα τους πάρουμε κατακοντά, εξηγήθη ο Μήτρος εις τον πλησιέστερόν του. Να ψωμώσουν πρώτα, κι ύστερα.

— Α! έκαμεν εκείνος.

Να ψωμώσουν, εννοούσεν ο Μήτρος να πάρουν λεπτά, αφού τραγουδήσουν εδώ εκεί στα σπίτια. Ύστερον θα τους ερίχνοντο, θα τους έπαιρναν τα λεπτά, και θα τους έδιδαν και ξύλο. Τα «βράχια», τα οποία είχαν μαζέψει, θα εχρησίμευον μόνον αν τυχόν ετρέποντο εις ταχείαν φυγήν οι άλλοι.

Τα παιδιά της Κάτω Ενορίας, μοιρασθέντα εις δύο, εισήλθον εις δύο μαγαζιά και ήρχισαν να τραγουδούν τον Αι-Βασίλη. Ο Μανώλης το Χταπόδι ίστατο εις τον παραστάτην της θύρας του ενός. Κατόπιν εισήλθον εις άλλα μαγαζιά, ακολουθώς ανέβησαν εις γνώριμα σπίτια. Ο Μανώλης πάντοτε φρουρός της έξω θύρας.

Η συμμορία του Τσηλότατου πάντοτε αφανής τους παρηκολούθει

εξόπισθεν, κρυμμένη εις τα στενά και εις τ' αγκωνάρια των σπιτιών.

Μετά ώραν η συνοδεία του Μανώλη κατέβη πάλιν εις την κυρίαν οδόν. Ηκούετο ο βρόντος της τσέπης των παιδιών. Ο Ταπόης εκοίταζεν εδώ κι εκεί. Είχεν ακούσει ψιθυρισμούς δύο ή τρεις φορές. Δεν εγνώριζε καλά τα κατατόπια. Υπωπτεύετο και ήθελε να ψάξει, να βεβαιωθεί. Δεν ήθελε ν' αφήσει τα παιδιά μοναχά τους.

— Ο Τσηλότατος τί να γίνεται; είπε την στιγμήν αυτήν έν των παιδιών.

— Πώς δε μας θυμήθηκε;

— Να ο Τσηλότατος! ηκούσθη αίφνης φοβερά φωνή. Τσηλότατος Γιατρός!

Ήτο ο ίδιος ο Τσηλότατος, όστις εξεπήδησεν αίφνης από ένα χάλασμα και κατόπιν του έτρεξεν όλη η συμμορία.

— Τσηλότατος Γιατρός! επανέλαβον εν χορώ οι συμμορίται του· κάμετε όλοι το σκήμα! Τσηλότατος Γιατρός!

— Πιάστε σεις τα κελεπούρια! εφώναξεν ο Τσηλότατος. Το Χταπόδι το κοπανίζω 'γώ!

Εν ριπή οφθαλμού ευρέθησαν αντιμέτωποι ο Τσηλότατος και ο Ταπόης.

* * *

Η μάχη ήρχισε. Πάραυτα ο πτωχός ο Ταπόης έφαγε δύο κατακεφαλιές, τρεις, τέσσαρες από την χείρα του φοβερού Τσηλότατου.

Δεν εφαινέτο η ελαχίστη πιθανότης, δεν υπήρχεν ελαχίστη ελπίς ότι (δέν) ήθελε την πάθει.

Το έν των παιδιών, το οποίον ήτο σχετικότερον του Ταπόη, εξεγλίστρησεν από τα χέρια του ενός μάγκα και επλησίασε σιγά εις τον Ταπόην.

Το παιδίον τούτο εννοούσε καλώς την γλώσσαν του Μανώλη. Ο προβλεπτικός Ταπόης του είχεν ειπέ δια γλώσσης και δια χειρονομίας:

— Αα γης Τότατο μάμι μίμι, έα ντά, χεί το αό χεί. (Τουτέστιν· άμα ιδείς τον Τσηλότατο να κοντεύει να με κάμει ψοφίμι, έλα κοντά να μου βάλεις το χέρι αυτό (το αριστερό) εις τον καρπόν του άλλου χεριού (του δεξιού).)

Κατά την κρίσιμον στιγμήν το παιδίον αυτό ενθυμήθη την σύστασιν, επλησίασεν εις τον Ταπόην κι εδοκίμασε να εκτελέσει την συνταγήν. Επέτυχε.

— Τί του έκαμες, βρε; Μάγια; ηρώτησαν οι άλλοι.

Μετά μίαν στιγμήν ο λαιμός του Τσηλότατου ευρίσκετο ως εν φοβερά αρπάγη εντός του σφιγκτού γρόνθου με τους γαμψούς όνυχας, της πελωρίας χειρός του Ταπόη. Ο Τσηλότατος αφήκε πνιγμένην κραυγήν.

Ήσπαιρεν, ηγωνία, εσφάδαζεν. Ολίγον ακόμη αν έσφιγγεν ο Ταπόης, δεν θα υπήρχε πλέον Τσηλότατος.

— Πόκυλου! έκραξε μόνον ο Ταπόης. (Χασαπόκυλο!)

Τα παιδιά της συμμορίας, εκρέμασαν τα χέρια κάτω, και αφήσαν τα «κελεπούρια». Δεν επρόφθασαν να ψάξουν τα θυλάκια.

Η συνοδεία από την Κάτω Ενορίαν ανεθάρρησε.

— Μπράβο, Μανώλη! Μπράβο!

Ολίγον ακόμη, και οι αμυντικοί θα ελάμβανον επιθετικήν στάσιν. Ο Τσηλότατος επνίγετο, ερρόγχαζεν, εξεψυχούσε. Τα μάτια του είχαν πεταχθεί έξω από τας κόγχας. Η ανταύγεια από τους λύχνους των μαγαζιών τα εδείκνυε τρομερά εις την νύκτα. Η σελήνη έλαμπεν εκεί επάνω υψηλά. Σιωπή και τρόμος και αγωνία.

Έν των παιδίων από την συμμορίαν έτρεφεν αληθή στοργήν προς τον Τσηλότατον. Τον ήγάπα ως αδελφοποιτόν. Το παιδίον τούτο είχε ακούσει να λέγουν ότι ο Ταπόης, όταν συνέβη ποτέ ν' ακούσει ότι η μήτηρ του αρρώστησεν έξαφνα, έτρεξεν έξαλλος εκ τρόμου και απελπισίας. Αίφνης του ήλθεν η ενθύμησις αυτή. Το παιδίον αυθορμήτως εφώνασε:

— Πεθαίν' η μάννα σου, Μανώλη! Μανώλη, τρέχα, πεθαίν' η μάννα σου!

* * *

Δια να σωθεί τις από τους οδόντας της Σκύλλης, τον παλαιόν καιρόν, έπρεπε να επικαλεσθεί την μητέρα του τέρατος. «Αυδάν δέ Κραταίν, μητέρα της Σκύλλης, η μιν τέκε πήμα βροτοίσιν».

Εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ὅσοι επικαλοῦνται τὸν Ἅγιον Φανούριον, οφείλουν νὰ λέγουν: «Θεὸς σχωρέσ' τὴν μητέρα τοῦ Ἁγίου Φανουρίου! Θεὸς σχωρέσ' τὴν!» Ἡ σύμπτωση μαρτυρεῖ ἀπλῶς πόσον κοινὴ εἶναι ἡ πρὸς τὴν μητέρα φιλοστοργία, καὶ εἰς τοὺς Ἁγίους καὶ εἰς τὰ τέρατα.

Ὁ Ταπόης ἐτρόμαξε, κατεπλάγη, ὠχρίασεν. Ἐπίστευσε πρὸς στιγμὴν τὸ ψευδὲς ἄγγελμα ἠττήθη ἀπὸ τὸ τέχνασμα τοῦ παιδαριώδους. Ἀφήκε τὸν λαϊμὸν τὸν ὁποῖον ἀγρίως ἐσφιγγεν. Ὁ Τσηλότατος ἐγλύτωσεν εὐθηνά, τὴν βραδιὰν ἐκείνην.

Τὰ παιδιὰ τῆς συμμορίας εἶχον ἀρχίσει νὰ διασκορπίζονται. Οἱ δύο γείτονες καταστηματάρχαι ἐπῆραν εἶδησιν ἐν τῷ μεταξύ. Ἐξήλθον με φωνὰς καὶ μ' ἐπιπλήξεις. «Τ' εἶν' ἐδῶ; Τί γίνετ' ἐδῶ;»

Ὁ Τσηλότατος, ζαλισμένος, ἐπέσεν εἰς μίαν γωνίαν, διὰ νὰ ἀναλάβει πνοήν. Καὶ τὰ λοιπὰ παιδιὰ, ἐκτὸς ἐκείνου τοῦ ἀφοσιωμένου, ὅστις εἶχεν ἐπινοήσει καὶ ἐκτελέσει τὸ τέχνασμα, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Ὁ Μανώλης μετὰ τῆς συνοδείας τοῦ κατήλθον πρὸς τὴν ἐνορίαν τῶν. Ὅλα τὰ παιδιὰ ἦσαν υπερήφανα καὶ καμαρωμένα. Αὐτὴν τὴν χρονιάν, ἐξήλθον νικηταί ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ὁ Μανώλης ἦτον ἐντροπιασμένος, διότι ἐπίστευσε τὸ ψευδολόγον παιδίον.

— Δὲν πειράζει· τὸν ἐπαρηγόρησεν ὁ Βαγγέλης, ἐκεῖνος ὅστις ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν τοῦ, καὶ ὅστις εἶχεν ἐκτελέσει τὸ πείραμα τῆς ἐμβολῆς καὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς χειρὸς.

— Καλύτερα ποὺ σε γέλασε, παρὰ νὰ σοῦ τὸ ἔλεγε ἀλήθεια καὶ νὰ λες πάλι, καθὼς τὴν ἄλλη φορὰ, — θυμάσαι;— πού κινδύνεψε ν' ἀποθάνει ἡ μάννα σου: «Πα μένη! πα-νταμένη!» (Πάει, καημένη! πανταπάει, κατακαημένη!)